

БУРЕННИКОВА Наталія Вікторівна

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту,
Вінницький національний технічний університет, Україна
ORCID ID: 0000-0002-2529-1372
e-mail: n.burennikova@ukr.net

ВІШТАК Інна Вікторівна

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки,
Вінницький національний технічний університет, Україна
ORCID ID: 0000-0001-5646-4996
e-mail: innavish322@gmail.com

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

У статті викладено методичні підходи до формування стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств на основі моделей складових результативності Буреннікової (Поліщук)-Ярмоленка, які засновано на характеристиці категорії дієвості будь-якого процесу (у тому числі, процесу інноваційного розвитку) за допомогою категорії результативності процесу як поєднанні його масштабності – кількісної складової та ефективності – якісної складової. Метою статті є розкриття підходів до формування стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств як систем на мікрорівні у контексті управління на основі показників складових результативності процесу інноваційного розвитку з використанням SEE-аналізу як частини механізму SEE-управління у контексті діджиталізації.

Підкреслено, що реалізація алгоритму SEE-управління базується на певному механізмові, котрий містить SEE-аналіз та інші інструментарій, які поряд із відомими характеристиками, охоплює комплекс показників складових результативності процесу інноваційного розвитку. Під SEE-аналізом процесу інноваційного розвитку промислових підприємств як складних систем на мікрорівні розуміється аналіз дієвості цього процесу на підґрунті вище згаданих моделей і показників у них. Визначено, що запропонована методика завдяки SEE-управлінню може сприяти прийняттю науково обґрунтованих управлінських рішень стосовно інноваційного розвитку підприємств, у тому числі, в контексті діджиталізації.

Наведено уточнене визначення дефініції «діджиталізація». Вбачається, що застосування системи показників у моделях складових результативності процесу інноваційного розвитку дасть змогу на практиці реалізувати комплексний підхід до аналітичної, прогностичної та інших складових управління (зокрема, SEE-управління) інноваційним розвитком промислових підприємств, починаючи з прийняття рішення про доцільність інновацій та закінчуючи оцінюванням результативності процесу інноваційного розвитку.

Ключові слова: *інноваційний розвиток, управління, стратегічне управління, загальний, чистий і масштабний продукти процесу, масштабність, ефективність і результативність процесу, SEE-аналіз, SEE-управління, діджиталізація.*

JEL CLASSIFICATION: C53; D2; L51; P47
DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2024.1.22.31>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Діяльність промислових підприємств має ґрунтуватись на певній стратегії інноваційного розвитку із урахуванням перспективних напрямків з виробництва продукції, окреслювати оптимальні форми організації виробництва продукції. Зазначену стратегію промислові підприємства визначають як комплексний план досягнення цілей підприємства за допомогою нових технологій, нових засобів та методів діяльності, як певний алгоритм дій із впровадження нововведень у функціонування підприємств. У зв'язку із зазначеним актуалізуються питання стратегічного управління інноваційним розвитком промислових підприємств, одним з елементів якого можна вважати діджиталізацію, котра в певній мірі визначає конкурентне становище промислових підприємств, що характеризується не тільки ефективністю і результативністю, але й рівнем інноваційного розвитку. Постановка нових орієнтирів інноваційного розвитку промислових підприємств є об'єктом трансформаційних змін, які ґрунтуються на симбіозі інновацій четвертої промислової революції, стратегії розвитку промисловості та енергетичній стратегії України на період до 2030 р.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Питанням стратегічного управління інноваційним розвитком підприємств присвячено праці багатьох вітчизняних учених, серед яких М. Денисенко [1], І. Єпіфанова [2], А. Зелінська, С. Лавриненко [3], І. Падерін [4], Н. Краснокутська [5], В. Стадник [6], та ін. Серед зарубіжних науковців слід відзначити таких, як К. Фрімен [7], І. Шумпетер [8] та ін.

У працях науковців на сьогоднішній день значна увага приділяється проблемам зміни напрямів розвитку промислових підприємств, які зумовлені діджиталізацією. Вагомим є внесок у дослідження цієї тематики таких науковців, як Де Клерк Ж.-П. [9], М. Дубина [10], Л. Лігоненко [11], М. Устенко [12] та інших. Як бачимо, проблеми стрімкого розвитку інформаційних та цифрових технологій, управління інноваціями та

процесами їх впровадження в промисловості є актуальними. За рахунок впровадження нової інноваційної стратегії розвитку і повноцінного використання інноваційного потенціалу з метою оновлення виробництва можна досягти рівня високотехнологічної розвиненої держави. Зазначеного значно потребуватимуть вітчизняні промислові підприємства в післявоєнний період відновлення країни та її економіки.

Нові можливості для отримання конкурентних переваг (таких як надання додаткової цінності товарів через вдосконалений сервіс, покращення іміджу підприємства за допомогою швидкої взаємодії з клієнтами, зниження витрат завдяки автоматизації та цифровим технологіям, а також забезпечення прозорості у внутрішніх та зовнішніх процесах підприємства [11]) відкриває діджиталізація.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Розуміння того, що інноваційний розвиток промислових підприємств можна визначити як сукупність відносин, котрі виникають в ході цілеспрямованого підвищення їхньої ефективності/результативності та конкурентоспроможності на основі інновацій та здійснений нами аналіз існуючих трактувань категорій «інновація», «інноваційний розвиток», «ефективність інновацій» і досить великої кількості показників оцінювання ефективності інновацій сприяло уточненню нами категорії «управління інноваційним розвитком» промислових підприємств. Управління інноваційним розвитком має на меті впровадження відповідних управлінських процесів у систему управління інноваційним розвитком та інноваційною діяльністю промислових підприємств, формування стратегії інноваційного розвитку та НІС (національної інноваційної системи – як сукупності законодавчих, структурних і функціональних інституцій, які задіяні у процес створення та застосування наукових знань і технологій та визначають правові, економічні, організаційні й соціальні тощо умови для забезпечення інноваційного

процесу). Таке управління охоплює вплив на ресурси фінансового, матеріального, технологічного, соціального, економічного, технічного, інформаційного, інституційного, інноваційного, природничого характеру; спрямоване на розвиток промислового виробництва з метою отримання результату (прибутку), а також на низку цілей, принципів, факторів, умов, заходів, методів, необхідних для діяльності та розвитку підприємств як складних систем, у яких витрати ресурсів втілюють себе в оптимальних доходах, що націлює підприємства на виявлення відповідних резервів та ризиків в їхній діяльності. Невирішеною частиною проблеми є окреслення системи показників для вимірювання, оцінювання та прийняття науково обґрунтованого рішення стосовно ефективності/результативності процесу інноваційного розвитку промислових підприємств у контексті управління з метою формування відповідної стратегії в умовах діджиталізації.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є розкриття підходів до формування стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств як систем на мікрорівні у контексті управління на основі показників складових результативності процесу інноваційного розвитку з використанням SEE-аналізу як частини механізму SEE-управління у контексті діджиталізації. Наукову новизну статті становить окреслення новітніх підходів до застосування вищезгаданих моделей складових результативності з відповідними показниками в них для визначення, вимірювання й оцінювання результативності процесу інноваційного розвитку промислових підприємств з точки зору процесного, системного та холистичного підходів з акцентуванням уваги на можливості використання цих моделей як перевірених на практиці понад 25-річним позитивним досвідом.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Управлінням (у тому числі стратегічним) як правило, вважають цілеспрямований вплив на об'єкт із метою зміни його стану чи поведінки у зв'язку зі змінами обставин [13]. Певні рекомендації щодо використання показників для оцінювання ефективності діяльності підприємства можна знайти в американському стандарті управлінського обліку «Вимірювання ефективності підприємства» 907 (Statement on Management Accounting «Measuring entity performance»; SMA 4D), який ґрунтується на розрахунку фінансових показників (чистого прибутку, грошових потоків, рентабельності та ін.) [14, с. 601].

Розвиток стратегічного управління розпочався в 50-і роки ХХ ст. в американських корпораціях, які знаходилися у кризовому стані через зростання конкуренції, глобалізації та науково-технічного прогресу. Зазначене сприяло пошуку нових ефективних методів управління діяльністю промислових підприємств.

Серед найбільш вагомих для сучасних підприємств проблем, які гальмують їхній інноваційний розвиток, є такі:

- 1) низька ефективність системи управління підприємствами, що обумовлена орієнтацією інноваційних виробничих процесів на короткострокові результати не на користь середньостроковим і довгостроковим, відсутністю інноваційної стратегії в діяльності підприємства;
- 2) низький рівень розробки та структуризації підходів до достовірної оцінки ефективності реалізації інноваційних стратегій розвитку підприємств;
- 3) низький ступінь дослідження кон'юнктури світового інноваційного ринку і поверхневий аналіз галузевих ринків при виборі конкурентоспроможних напрямків інноваційного розвитку підприємства;
- 4) обмеженість власних інвестиційних ресурсів, неефективність фінансового менеджменту та управління витратами виробництва при реалізації інноваційних стратегій;
- 5) ризик отримання максимальної віддачі від конкурентоспроможних інновацій в умовах розвитку вітчизняних промислових технологій;

6) низька кваліфікація менеджерів і персоналу підприємства;

7) недосконалість законодавчої бази для розвитку інноваційної діяльності [15].

Стратегічне управління являє собою комплекс як стратегічних управлінських рішень, що визначають довгостроковий розвиток підприємства, так і конкретних дій, які забезпечують швидке реагування підприємств на зміну зовнішньої кон'юнктури, що може привести до необхідності перегляду цілей і коригування загального напрямку розвитку підприємств. Сутність стратегічного управління спрямована на визначення поточного стану підприємства, його позиції у коротко- та довгостроковій перспективі і способів досягнення бажаного результату [16, с. 195], що потребує відповідних підходів до вимірювання та оцінювання результативності процесу інноваційного розвитку промислових підприємств.

Аналіз інноваційного розвитку підприємства передбачає визначення стану його інноваційної активності, дослідження джерел фінансування і оцінку результативності цього розвитку. І ще на початку минулого століття Й. Шумпетер сформулював закономірності технологічної еволюції і роль інновацій на різних етапах циклу розвитку науки і технологій, детально проаналізував підходи до класифікації нововведень, виокремив п'ять їх різновидів. Поглиблену класифікацію видів інновацій дав А. Пригожин. Автор А. Гречан підкреслює, що А. Пригожин згрупував інновації за такими класифікаційними ознаками: за типом нововведення (матеріально-технічні, соціальні, економічні, організаційно-управлінські, правові, педагогічні); за механізмом здійснення (одиничні, дифузійні, завершені й незавершені, успішні й неуспішні); за інноваційним потенціалом (радикальні, комбіновані, такі, що модифікують); за особливостями інноваційного процесу (внутрішні і міжорганізаційні); за ефективністю (ефективність виробництва й управління, поліпшення умов праці) [17, с. 112], яку пропонуємо доповнити ознакою «за результативністю» (з кількісного боку, з якісного боку, з кількісного та якісного боків одночасно). Під інновацією при цьому

розумітимемо кінцевий результат інтелектуальної діяльності (науково-технологічних досліджень, науково-технологічних відкриттів, винаходів, наукових ідей) у вигляді нового об'єкта (системи, технології, обладнання, товарів, робіт, послуг тощо) або у вигляді об'єкта, котрий якісно відрізняється від попереднього аналога і сприяє результативності/ефективності функціонування промислових підприємств (як виробників/споживачів інновації). А під «інноваційним розвитком підприємства» матимемо на увазі спосіб економічного зростання, який ґрунтується на постійних і систематичних нововведеннях, спрямованих на істотне покращення всіх аспектів діяльності господарської системи, періодичному перегрупуванні сил, обумовленому науково-технічним прогресом, цілями, принципами і завданнями розвитку системи, можливістю використання певних ресурсних чинників та умов зовнішнього середовища для створення інноваційних продуктів і формування конкурентних переваг.

Стосовно інноваційного розвитку у процесі управління нами пропонується для вимірювання та оцінювання його результативності використовувати відповідний комплекс показників складових результативності у моделях Буреннікової (Поліщук)-Ярмоленка [див. 18-21 та ін.], що може сприяти підвищенню обґрунтованості управлінських рішень, у даному випадку рішень, пов'язаних із інноваціями на промислових підприємствах як системах на мікрорівні. Також пропонуємо у зазначеному контексті для процесу інноваційного розвитку промислових підприємств застосовувати описану нами на основі прикладних досліджень у [18-21 та ін.] методологію так званого SEE-управління.

У [21 та ін.] підкреслено, що частиною SEE-управління (заснованого на поняттях складових результативності) як засобу підвищення дієвості процесу функціонування складних динамічних систем (під яким розумітимемо сукупність його підпроцесів) є SEE-аналіз дієвості функціонування цих підприємств як економічних систем на мікрорівні. «...Під авторським SEE-аналізом процесів функціонування складних систем

матимемо на увазі аналіз дієвості цих процесів за допомогою авторських моделей та відповідних показників масштабності (of the scale), ефективності, результативності підпроцесів зазначених процесів. Мнемонічну аббревіатуру SEE у назві SEE-аналіз скомпоновано з перших літер лексем scale, effectiveness, efficiency; порядок літер пояснюється порядком обчислення показників масштабності – К, ефективності – Е, результативності – R» [21, с. 146].

Стосовно названих вище категорій та відповідних їм показників підкреслимо наступне. Як завжди, наслідком процесу вважатимемо продукти цього процесу: продукт як користь – чистий наслідок процесу, продукт як втрати (втрачений наслідок процесу), загальний продукт (сукупний наслідок процесу як з позицій користі, так і з позицій втрат); масштабний продукт у вигляді продукту як користі та тієї частини продукту як втрат, котра пропорційна частці продукту як користі в загальному продукті (цей продукт характеризує масштаб процесу – звідси і походить його назва) [18]. У моделях складові показника результативності R процесу (у даному випадку процесу інноваційного розвитку промислового підприємства) виглядають так:

$$G = (V - Z) \quad (1)$$

де G – показник продукту як користі і-го процесу;

V – показник загального продукту і-го процесу;

Z – показник його продукту як затрат;

$$E = V/Z \quad (2)$$

де E – показник ефективності процесу як відношення показників загального продукту V і продукту як затрат Z (якісна складова результативності процесу).

$$K = G + Z \cdot G/V \quad (3)$$

де K – показник масштабного продукту процесу (кількісна складова результативності процесу).

$$R = K \cdot E = K \cdot V/Z = G(1 + V/Z) \quad (4)$$

де R – показник результативності процесу [див. 18-21 та ін.].

За допомогою показників відповідних продуктів формуватимемо показники складових результативності процесу, що вивчається. Застосовуємо такі рівняння зміни результативності вказаного процесу:

$$J_R = J_K \cdot J_E = J_K \cdot J_{V/Z} = J_G \cdot J_{1+V/Z}; \quad (5)$$

$$\begin{aligned} J_R &= J_G \cdot J_{1+Z/V} \cdot J_{G/Z} \cdot J_{V/G} = \\ &= J_G \cdot J_{1+Z/V} \cdot J_{G/Z} \cdot J_{1+Z/G}, \end{aligned} \quad (6)$$

де індекси результативності процесу, масштабності процесу, ефективності процесу та інші, відображені у формулах, є індексами зміни певних показників як відношень відповідних значень цих показників до їхніх базисних значень.

Пропонуємо на основі проведених нами досліджень (результати яких презентовано, зокрема, в [21 тощо]) стратегію інноваційного розвитку промислових підприємств формувати на основі SEE-управління із використанням SEE-аналізу дієвості функціонування цих підприємств як систем на мікрорівні. Алгоритм SEE-управління, який пропонуємо використовувати при формуванні та реалізації стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств, такий:

- виявлення та формулювання проблем в діяльності підприємства (проблемою вважатимемо різницю між бажаним та існуючим та/або прогнозованим значенням показників складових результативності процесу інноваційного розвитку за обраною методикою);

- підготовка та обробка інформації про стан результативності процесу інноваційного розвитку (кількість та якість інформації має бути достовірною, достатньою та об'єктивною);

- генерування варіантів можливих управлінських рішень на основі SEE-аналізу;

- формулювання критеріїв та відбір дієвих управлінських рішень щодо результативності процесу інноваційного розвитку підприємстві;

- прийняття управлінських рішень (SEE-дії) на підґрунті оцінювання складових результативності процесу інноваційного

розвитку підприємства протягом певного проміжку часу з урахуванням SEE-ризиків та SEE-резервів з розробкою відповідних рекомендацій;

- доведення управлінського рішення до відповідних виконавців та/або інституцій;

- організація виконання управлінського рішення стосовно результативності процесу інноваційного розвитку підприємства;

- контроль за виконанням прийнятих рішень;

- координація (коригування) за результатами контролю результативності процесу інноваційного розвитку;

- аналіз результатів прийнятого управлінського рішення з метою створення банків типових рішень щодо результативності процесу інноваційного розвитку підприємства [21].

Щодо стратегії підкреслимо наступне. М. Мескон стратегією вважав «детальний всебічний комплексний план, призначений для того, щоб забезпечити здійснення місії організації та досягнення її цілей» [22].

А. Чандлер і С. Мочерний вважали, до прикладу, економічною стратегією «...довгостроковий курс економічної політики, який передбачає вирішення великомасштабних економічних і соціальних завдань» [23, с. 88], а Я. Жаліло відзначав, що «економічна стратегія – це цілісна система дій суб'єкта, спрямованих на реалізацію мети, завдань та пріоритетів його економічного відтворення з урахуванням комплексу впливів ендогенних та екзогенних чинників, що розраховані на тривалий період часу» [24, с. 16].

Ми стратегією інноваційного розвитку підприємств вважатимемо систему послідовних дій та реалізацію цих дій для досягнення стратегічної мети підприємств у контексті їхнього інноваційного розвитку. Стратегію управління інноваційним розвитком підприємства можна представити як сукупність дій, способів і методів ведення інноваційної діяльності, що робить підприємство конкурентоспроможним шляхом трансферу технологій і впровадження інновацій. Своєю чергою, трансфер технологій, який є складовою інноваційного розвитку підприємств, потребує відповідного впровадження інновацій і трансферу знань, технологій та інноваційних інструментів для

підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств. Трансфером технологій (англ. transfer, фр. transfert – передавати) ми, погоджуючись з автором В. Денисюком, вважатимемо сукупність економічних відносин у сфері використання нових систематизованих знань про виробництво продукції, застосування процесу чи надання послуги між її власником (розробником) і споживачем – резидентами в одній країні, а для випадку міжнародного трансферу технологій резидентів з нерезидентами країни [25, с. 43]. Інноваційний розвиток є результатом реалізації стратегії, а стратегія є інструментом забезпечення інноваційного розвитку.

Стратегічні принципи інноваційного розвитку підприємств ґрунтуються на інформації щодо відповідних ресурсів. Обсяг, структура та динаміка змін ресурсів оцінюються за допомогою статистичних спостережень, кореляційно-регресійного аналізу тощо. Умови інноваційного розвитку вивчаються за допомогою, до прикладу, методів експертних оцінок, методики FORSITE, економіко-математичних методів і т. ін. Заходи реалізуються шляхом застосування компаративного аналізу, SWOT-аналізу, SEE-аналізу тощо. Досягненню високого рівня результативності процесу інноваційного розвитку підприємств та її якісної складової – ефективності сприятиме алгоритм SEE-аналізу, котрий базується на певному механізмові, який містить вище згадані принципи, умови, заходи, ресурси, а також враховує мету діяльності підприємств, враховує чинники їхнього функціонування, впливи зовнішнього середовища тощо.

Спростити та прискорити роботу з великими масивами даних, забезпечити автоматизацію показників стосовно інноваційної діяльності промислових підприємств, сприяти покращенню комунікації з відповідними стейкхолдерами та інституціями покликана діджиталізація. Категорія «діджиталізація» інтерпретується ученими як процес використання, застосування, перенесення та переведення інформації у цифровий формат; система збору, зберігання, аналізу даних, застосування штучного інтелекту; трансформація проникнення цифрових

технологій щодо оптимізації бізнес-процесів. Ми під поняттям «діджиталізація» розумітимемо трансформаційні зміни, котрі мають на меті симбіоз оцифрування і відповідного програмного забезпечення. Зазначене потребує управління. Покращення якості управління процесом інноваційного розвитку промислових підприємств на сьогодні нероздільно пов'язане з його цифровою трансформацією.

При розробці стратегії управління інноваціями в умовах діджиталізації як в сфері промисловості, так і в інших сферах бізнесу, як правило, використовують два підходи. Перший підхід передбачає, що всі дії стосовно інновацій, які відбуваються під час реалізації стратегії, є контрольованими. Однак, у зв'язку з частими та постійними змінами у зовнішньому середовищі така ситуація є короткостроковою. Другий підхід полягає у визначенні системного напрямку розвитку промислового виробництва шляхом управління інноваціями в умовах діджиталізації, який приводить до досягнення поставлених цілей.

Стратегія управління процесом інноваційного розвитку промислових підприємств в умовах діджиталізації може ґрунтуватися на моделях авторів [18-21] при SEE-аналізі (аналізі показників масштабності, ефективності, результативності та інноваційності), який є основою відповідного

SEE-управління. Стратегія управління процесом інноваційного розвитку розробляється з метою своєчасної імплементації заходів і підвищення результативності цього процесу в умовах діджиталізації.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Стратегію управління процесом інноваційного розвитку промислових підприємств пропонуємо будувати на основі SEE-управління із застосуванням SEE-аналізу дієвості функціонування цих підприємств як систем на мікрорівні на підґрунті відповідних моделей складових результативності процесу інноваційного розвитку. Покращення якості управління процесом інноваційного розвитку промислових підприємств на сьогодні нероздільно пов'язане з його цифровою трансформацією. Викликають зацікавленість і потребують спеціального вивчення прикладні аспекти застосування моделей складових результативності при прийнятті управлінських рішень стосовно результативності процесу інноваційного розвитку, наприклад, підприємств машинобудування, що є предметом наших подальших розвідок у контексті діджиталізації.

Література

1. Денисенко М. П. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід: монографія. Суми, 2008. С. 452-467.
2. Єпіфанова І. Ю. Формування інноваційних стратегій промислових підприємств у сучасних умовах. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 13. С. 33–39.
3. Лавриненко С. О., Зелінська А. М. Стратегічне управління інноваційними процесами: особливості та необхідність. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. № 37. С. 99–102.
4. Падерін І. Д., Горященко Ю. Г. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1 (63). С. 103–107. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-103-107](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-103-107).
5. Краснокутська, Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 504 с.
6. Стадник В.В., Йохна М.А. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. посібник. Хмельницький: ХНУ, 2011. 327 с.
7. Freeman C. The Economics of industrial innovation. The MIT Press. 1982.
8. Schumpeter J. The Theory of Economic Development. Cambridge: Harvard, 1934.
9. De Clerck J.-P. Digitization, digitalization and digital transformation: the differences URL: <https://www.iscoop.eu/digitization-digitalization-digitaltransformation-disruption/>.
10. Дубина М., Козляниченко О. Концептуальні аспекти дослідження сутності діджиталізації та її ролі в розвитку сучасного суспільства. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. Випуск № 3 (19). С.21–32.

11. Лігоненко Л., Хріпко А., Доманський А. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Економічні науки*. 2018. Випуск № 22 (62). 2 т. С. 21–24.
12. Устенко М., Руських А. Діджиталізація: основа конкурентоспроможності підприємства в реаліях цифрової економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. Випуск № 68. С.181–192.
13. Шатун В. Т. Основи менеджменту: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. 376 с.
14. Череп А. В., Северина С. В. Врахування інтересів стейкхолдерів при управлінні ефективністю діяльності підприємства. *Міжнародна економічна політика*. Спец. вип.: у 2 ч. 2012. Ч. 1. С. 596–602.
15. Корж М. В., Белікова О. Ю., Фоміченко І. П., Баркова С. О.. Особливості стратегічного управління інноваційним розвитком промислових підприємств. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 3(65). С. 184–190.
16. Мізюк Б. М. Основи стратегічного управління: підручник. Львів: Магнолія, 2009. 544 с.
17. Гречан А.П. Інноваційний розвиток легкої промисловості: монографія. К.: КНУТД, 2004. 268 с.
18. Ярмоленко В. О., Поліщук (Буреннікова) Н. В. Складові результативності функціонування складних систем як об'єкти моделювання. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2012. № 33. С. 86–93.
19. Yarmolenko V., Burennikova N., Akselrod R. SEE-Management by the Force of the Process Functioning System Based on the Output-Input Ratio: The Energy Aspect. *Lecture Notes in Computational Intelligence and Decision Making. ISDMCI 2020. Advances in Intelligent Systems and Computing. Springer, Cham*. 2020. Vol. 1246. P. 697–714. DOI: 10.1007/978-3-030-54215-3_45.
20. Поліщук (Буреннікова) Н. В. Функціонування економічних систем: моделі складових результативності: монографія. Вінниця: ВНАУ, 2010. 396 с.
21. Буреннікова Н. В., Ярмоленко В. О. SEE-управління на базі складових результативності як засіб підвищення дієвості процесу функціонування складних систем: сутність, методологія. *Бізнес Інформ*. 2016. № 1. С. 145–152.
22. Mescon M.H., Khedouri F., Albert M. Management. Addison-Wesley Educational Publishers, Incorporated, 1988. p. 288.
23. Економічний словник-довідник За ред. С. В. Мочерного. К.: Femina, 1995. 367 с.
24. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія. К.: НІСД, 2009. 336 с.
25. Денисюк В. Міжнародний трансфер технологій: сучасний зміст, аналіз закордонної та національної статистики. *Економіст*. 2005. № 2. С. 42–47.
26. Economic dictionary-reference Ed. S. V. Mocherny. К.: Femina, 1995. 367 p.
27. Zhalilo Ya. A. Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state: monograph. К.: NISD, 2009. 336 p.
28. Denisyuk V. International technology transfer: modern content, analysis of foreign and national statistics. *Economist*. 2005. No. 2. P. 42–47.

References

1. Denisenko M. P. Investment and innovation activity: theory, practice, experience: monograph. Sumy, 2008. P. 452-467.
2. Epifanova I. Yu. Formation of innovative strategies of industrial enterprises in modern conditions. *Entrepreneurship and innovation*. 2020. № 13. P. 33–39.
3. Lavrynenko S. O., Zelinska A. M. Strategic management of innovation processes: features and necessity. *Economics and enterprise management*. 2019. № 37. P. 99–102.
4. Paderin I. D., Horyashchenko Y. G. Strategic priorities of innovative development of entrepreneurship. *Economic Herald of Donbass*. 2021. № 1 (63). P. 103–107. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1\(63\)-103-107](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-1(63)-103-107)
5. Krasnokutska, N.V. Innovative management: education. manual. К.: KNEU, 2003. 504 p.
6. Stadnyk V.V., Johna M.A. Strategic management of innovative development of the enterprise: training. manual. Khmelnytskyi: KhNU, 2011. 327 p.
7. Freeman C. The Economics of industrial innovation. The MIT Press. 1982.
8. Schumpeter J. The Theory of Economic Development. Cambridge: Harvard, 1934.
9. De Clerck J.-P. Digitization, digitalization and digital transformation: the differences URL: <https://www.iscoop.eu/digitization-digitalization-digitaltransformation-disruption/>.

10. Dubina M., Kozlyanchenko O. Conceptual aspects of the study of the essence of digitization and its role in the development of modern society. *Problems and prospects of economics and management*. 2019. Issue № 3 (19). P.21–32.
11. Ligonenko L., Khripko A., Domanskyi A. The content and mechanism of digitalization strategy formation in business organizations. *International scientific journal "Internauka". Economic sciences*. 2018. Issue № 22 (62). 2 volumes, P. 21–24.
12. Ustenko M., Ruskikh A. Digitization: the basis of enterprise competitiveness in the realities of the digital economy. *Herald of the economy of transport and industry*. 2019. Issue № 68. P.181–192.
13. Shatun, V. T. Fundamentals of management: teaching. manual Mykolaiv: Department of the Moscow State University named after Petra Mohyly, 2006. 376 p.
14. Cherep A. V., Severina S. V. Taking into account the interests of stakeholders in the management of the efficiency of the enterprise. *International economic policy*. Spec. issue: in part 2. 2012. Part 1. P. 596–602.
15. Korzh M. V., Belikova O. Yu., Fomichenko I. P., Barkova S. O.. Peculiarities of strategic management of innovative development of industrial enterprises. *Economic Herald of Donbass*. 2021. № 3(65). P. 184–190.
16. Mizyuk B. M. Fundamentals of strategic management: a textbook. Lviv: Magnolia, 2009. 544 p.
17. Grechan A.P. Innovative development of light industry: monograph. K.: KNUTD, 2004. 268 p.
18. Yarmolenko V.O., Polishchuk (Buryennikova) N.V. Components of the effectiveness of the functioning of complex systems as objects of modeling. *Herald of Cherkasy University. Series "Economic Sciences"*. 2012. № 33. P. 86–93.
19. Yarmolenko V., Burennikova N., Akselrod R. SEE-Management by the Force of the Process Functioning System Based on the Output-Input Ratio: The Energy Aspect. Lecture Notes in Computational Intelligence and Decision Making. *ISDMCI 2020. Advances in Intelligent Systems and Computing*. Springer, Cham. 2020. Vol. 1246. P. 697–714. DOI: 10.1007/978-3-030-54215-3_45.
20. Polishchuk (Burennikova) N. V. Functioning of economic systems: models of performance components: monograph. Vinnytsia: VNAU, 2010. 396 p.
21. Burennikova N. V., Yarmolenko V. O. SEE-management based on performance components as a means of increasing the effectiveness of the process of functioning of complex systems: essence, methodology. *Business Inform*. 2016. № 1. P. 145–152.
22. Mescon M.H., Khedouri F., Albert M. Management. Addison-Wesley Educational Publishers, Incorporated, 1988. p. 288.

Abstract

BURENNIKOVA Nataliia, VISHTAK Inna

Some aspects of strategic management of innovative development of industrial enterprises in the context of digitalization

The article describes methodical approaches to the formation of the strategy of innovative development of industrial enterprises based on the Burennikova (Polishchuk)-Yarmolenko component effectiveness models, which are based on the characteristics of the category of effectiveness of any process (including the process of innovative development) using the category of effectiveness of the process as a combination its scale – the quantitative component and efficiency – the qualitative component. The purpose of the article is to reveal approaches to the formation of the innovative development strategy of industrial enterprises as micro-level systems in the context of management based on indicators of the effectiveness of the components of the innovative development process using SEE analysis as part of the SEE management mechanism in the context of digitalization. It is emphasized that the implementation of the SEE-management algorithm is based on a certain mechanism, which contains SEE-analysis and other tools, which, along with the known characteristics, cover a set of indicators of the components of the effectiveness of the innovative development process. The SEE-analysis of the process of innovative development of industrial enterprises as complex systems at the micro level means the analysis of the effectiveness of this process on the basis of the above-mentioned models and their indicators. It was determined that the proposed methodology, thanks to SEE-management, can contribute to the adoption of scientifically based management decisions regarding the innovative development of enterprises, including in the context of digitalization. A refined definition of the definition "digitalization" is given. It is believed that the use of a system of indicators in the models of the components of the effectiveness of the innovation development process will make it possible to implement in practice a comprehensive approach to the analytical, prognostic and other components of management (in particular, SEE-management) of the innovative development of industrial enterprises, starting with making a decision about the feasibility of innovations and ending with evaluation effectiveness of the innovative development process.

Key words: *innovative development, management, strategic management, general, clean and large-scale process products, scale, efficiency and effectiveness of the process, SEE-analysis, SEE-management, digitalization.*

Бібліографічний опис статті:

Буреннікова Н. В., Віштак І. В. Деякі аспекти стратегічного управління інноваційним розвитком промислових підприємств у контексті діджиталізації. *Innovation and Sustainability*. 2024. № 1. С. 22-31.

Burennikova N., Vishtak I. (2024) Some aspects of strategic management of innovative development of industrial enterprises in the context of digitalization. *Innovation and Sustainability*, no. 1, pp. 22-31.

